

24.08.2020

Asia/11

§ 462

V 9.9.2020, Valtuutettu Sandra Hagmanin aloite sateenkaarinuorten tilanteen parantamisesta

HEL 2019-011602 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Sandra Hagmanin aloite
- 2 Nuorisoneuvoston lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sandra Hagman ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki toimisi aktiivisesti sateenkaarinuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Aloitteessa on ehdotettu useita toimenpiteitä mm. tilojen, henkilökunnan osaamisen ja nuorten osallisuuden parantamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että nuorisopalvelut jatkaa sateenkaarinuorille suunnatun nuorisotyön ja henkilökunnan osaamisen kehittämistä sekä sateenkaarinuorten vaikuttamismahdollisuuksien eteenpäinviemistä yhdessä kumppaneiden kanssa. Tähän on varauduttu kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nykyisessä talousarviossa. Sateenkaarinuorten aseman parantaminen on noussut yhdeksi kantavaksi teemaksi myös nuorisoneuvoston toiminnassa yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Nuorisopalveluissa on viime vuosina suunnitelmallisesti kehitetty sateenkaarinuorille suunnattua toimintaa. Henkilökunnan osaamisen kehittäminen ja Happi Pride -tilan avaaminen vuonna 2017 ovat tulosta nuorisoasiainkeskuksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmasta vuosille 2014–2017. Nuorisopalveluihin on perustettu sateenkaarityötä päätoimisesti tekevän nuorisotyöntekijän vakanssi. Turvallisia tiloja ja toimintaa kehitetään yhdessä sekä kaupungin sisällä että yhteistyökumppaneiden kanssa. Eri ikäryhmille järjestetään viikoittain monipuolista matalan kynnyksen vertaistoimintaa yhteistyössä mm. Helsinki Pride -yhteistö ry:n ja Sirkus Magentan kanssa. Nuoria ohjataan toiminnan pariin esim. koulukuraattorien ja -psykologien toimesta.

Toimintakeskus Hapen toiminnan päätyttyä Happi Priden toiminta jatkaa väistötiloissa Ungdomsgård Drumsössä Lauttasaassa. Toiminnan on tarkoitus siirtyä pysyvään tilaan Rikhardinkadulle tulevan kesän tai syksyn aikana.

Nuorisopalvelujen henkilöstön osaamista on kehitetty koulutuksin ja vertaisoppimista hyödyntäen. Kouluttajina ovat olleet mm. SETA ry:n, Helsinki Pride -yhteistö ry:n ja Sirkus Magentan asiantuntijat sekä nuorisopalveluiden omat sateenkaarityössä pidempään toimineet työntekijät. Vuonna 2019 toiminnallisia koulutuksia on käynnistetty yhteensä seitsemälle nuorisotyöyksiköille eli noin kolmasosalle kaikista yksiköistä. Koulutuksia pyritään jatkamaan vuonna 2020 jatkokoulutuksena jo mukana olleille yksiköille sekä peruskoulutuksena uusille nuorisotyöyksiköille. Lisäksi järjestetään räätälöity peruskoulutus asiantuntijoille ja johtoryhmälle.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on järjestetty opettajille ja oppilas- ja opiskelijahuollon henkilökunnalle työpajoja sukupuolen ja seksuaalisuuden monimuotoisuudesta. Sateenkaarinuoret ovat tuoneet esiin kohtaavansa paljon tahatonta, tietämättömyydestä johtuvaa syrjintää ja häirintää. Näihin haasteisiin vastaamiseksi opettajille suunnitellaan koulutuksia kuluvalla vuodelle. Tavoitteena on vuoden 2021 loppuun mennessä varmistaa, että sateenkaarisensitiivisyyden lisäämiseen tähtäävät koulutukset saavuttavat kaikki yksiköt. Yhdenvertainen seksuaalikasvatus on kirjattu tavoitteeksi myös nuorisoneuvoston toimintasuunnitelmaan.

Kouluissa työstetään parhaillaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia, joissa kartoitetaan nykytilaa ja valitaan muutama oppilaitoskohtainen kehitystavoite. Kartoitusten tulokset antavat tietoa siitä, millaiselle koulutukselle ja tuelle on tarvetta. Suunnitelmien laadinnan yhteydessä oppilaitokset nimeävät keskuudestaan vähintään yhden aikuisen, joka koordinoi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä. Tämän puoleen myös sateenkaarinuoret voivat kääntyä.

Kouluissa ja oppilaitoksissa työskentelevistä asiantuntijoista kootaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmä tämän vuoden aikana. Sen tehtävänä on puuttua oppilaitoksissa ilmeneviin epäkohtiin, kouluttaa työntekijöitä ja varmistaa, että kaikkien oppijoiden on hyvä ja turvallista olla. Tässä yhteydessä tarkastellaan myös oppimateriaaleja, oppilaitosten tilaratkaisuja, traditioita ja käytänteitä. Moninaisuus on tarpeen huomioida niin arjen teoissa, keskusteluissa kuin käytettävissä oppimateriaaleissa ja lomakkeissakin. Nuorisoneuvosto on toivonut, että kaupunki viestii oppimateriaalien kehittämistarpeesta kustantamoille.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on jo syntynyt toimivia ratkaisuja sateenkaarinuorten toiveiden pohjalta. Esim. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on luovuttu uusien opiskelijoiden nimenhuudosta, jottei opiskelijoita kutsuta ensitapaamisessa väärällä nimellä. Opiskelijoille on järjestetty paneelikeskusteluja ja opettajille työpajoja tasa-arvoon, segregaatioon ja moninaisuuteen liittyen. Toimivia ratkaisuja on tarkoitus jakaa toimialalajuisesti ja ottaa käyttöön muillakin asteilla.

Sateenkaarinuoria ohjataan ja kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan monin tavoin. Happi Pridessä mukana olevat nuoret ovat jakaneet tietoa sateenkaarinuorten hyvinvoinnista, toiveista ja tarpeista nuorisotyöntekijöille, nuorisoneuvostolle sekä mm. kaupunginvaltuutetuille ja muille vaikuttajille. Kiinnostuneita nuoria ohjataan myös muun vaikuttamisen pariin. Happi Priden nuoria on mukana Setan nuorisotoimikunnassa ja heidän mahdollisuuksiaan saada äänensä kuuluviin päätöksenteossa tuetaan. Nuorisopalvelut seuraa sateenkaarinuorten elinoloihin liittyvää tutkimusta ja hyödyntää tietoa nuorisotyön kehittämisessä.

Sateenkaarinuorille turvalliset tilat ovat keskeinen kehittämisen kohde sekä kouluissa että nuorisotyössä. Turvallisempien tilojen toteuttaminen vaatii teknisten ratkaisujen (mm. ilman sukupuolimerkintää olevien ja erillisten vessojen) järjestämistä. Lisäksi tarvitaan henkilökunnan tietoisuutta turvallisten tilojen rakentamisesta ja yhteistä keskustelua siitä, mitä jokaiselle nuorelle turvallinen tila tarkoittaa.

Nuorisoneuvoston mukaan toimintakeskus Happi oli hyvä esimerkki tilasta, jossa yhdistyvät sekä sateenkaarinuorille varattu turvallinen tila että kaikkien nuorten yhteinen oleskelu. Yksinomaan sateenkaarinuorille tarkoitettut tilat antavat mahdollisuuden yhteisöllisyyteen ja vertaistukeen. Yhteisillä tiloilla taas varmistetaan se, ettei sateenkaarinuoria eristetä tai vieraannuteta muista nuorista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa laatinut vuonna 2018 ohjeistuksen koulujen ja oppilaitosten tilojen suunnitteluun. Sateenkaarinuorten tarpeet on huomioitu

24.08.2020

Asia/11

mm. määrittämällä sukupuolineutraalien vessojen ja suihkutilojen määrä tai osuus kaikista tiloista. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tarkistetaan ohjeistuksen saavutettavuus kaikissa yksiköissä ja varmistetaan, että oppilaitokset toimivat sen mukaisesti. Nuorisopalveluissa tehdään selvitys nuorisotilojen sateenkaarinuorille sopivista vessatiloista ja arvioidaan sen pohjalta jatkotoimenpiteet.

Asiasta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan, nuorisoneuvoston sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetut valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Sandra Hagmanin aloite
- 2 Nuorisoneuvoston lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 30.3.2020

HEL 2019-011602 T 00 00 03

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala antaa seuraavan lausunnon Sandra Hagmanin valtuustoaloitteesta sateenkaarinuorten tilanteen parantamiseksi:

Aloitteen mukaan sateenkaarinuorista ja heidän hyvinvoinnistaan tulisi pitää erityistä huolta kaikkien kaupungin toimialojen yhteistyöllä. Aloitteessa esitetään, että Helsinki lisää aktiivisia toimia sateenkaarinuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää valtuustoaloitetta tärkeänä ja kannatettavana.

Aloitteen mukaan opettajille tulee tarjota koulutusta seksuaalisuuden ja sukupuolten moninaisuudesta. Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi 9.3.2020 Helsingin kaupungin palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelman vuosille 2020–2021. Suunnitelmassa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala nimesi yhdeksi yhdenvertaisuutta edistäväksi toimenpiteekseen koulutuksen järjestämisen opettajille seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuudesta sateenkaarisensitiivisyyden lisäämiseksi. Toimialalla on järjestetty oppilas- ja opiskelijahuollolle sekä opettajille työpajoja sukupuolen ja seksuaalisuuden monimuotoisuudesta, mutta tavoitteena on vuoden 2021 loppuun mennessä vielä laaja-alaisemmin varmistaa, että koulutukset saavuttavat kaikki yksiköt toimialalla.

Perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmissa sekä ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteissa nostetaan oppijan oman identiteetin vahvistaminen ja arvostaminen keskiöön. Opetussuunnitelmissa ja tutkinnon perusteissa kouluja ja oppilaitoksia velvoitetaan sukupuolitietoiseen opetukseen sekä moninaisuutta arvostavien oppimisympäristöjen luomiseen. Velvoite sukupuolitietoisesta ja moninaisuutta arvostavasta opetuksesta koskee koko henkilöstöä ja kaikkea toimintaa kouluissa ja oppilaitoksissa. Jotta jokainen oppija tunnistaisi itsensä niin oppimisympäristöistä, oppimateriaaleista kuin puheestakin, tulee koulujen ja oppilaitosten kriittisesti tarkastella toimintaansa, käytänteitään ja oppimateriaalejaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle perustetaan vuonna 2020 kouluissa ja oppilaitoksissa työskentelevistä asiantuntijoista koostuva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmä, jonka tehtävänä on puuttua esiintyviin epäkohtiin, kouluttaa työntekijöitä ja varmistaa, että kaikkien oppijoiden on hyvä ja turvallista olla. Tässä yhteydessä tullaan myös tarkastelemaan kouluissa ja oppilaitoksissa käytettävää oppimateriaalia, oppilaitosten tilaratkaisuja, traditioita ja käytänteitä. Moninaisuus on tarpeen huomioida niin arjen teoissa, keskusteluisa kuin käytettävissä lomakkeissakin. Kouluissa ja oppilaitoksissa tulee varmistaa, että jokaisella oppijalla on turvallinen ja hyväksytty olo.

Helsingin kaupunki on sitoutunut edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan ja on sen saavuttamiseksi lanseerannut helmikuussa Helvi-virtuaalivalmennuksen, jossa työntekijät johdate-

taan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskeskusteluihin, stereotyyppien haastamiseen ja syrjintään puuttumiseen. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla Helvi-virtuaalivalmennus käydään läpi kaikissa työyhteisöissä vuoden 2021 loppuun mennessä. Helvin lisäksi toimiala tekee tiivistä yhteistyötä Helsingin kaupungin ihmisoikeusverkoston, kaupungin muiden toimialojen ja järjestöjen kanssa.

Kouluissa ja oppilaitoksissa työstedään parhaillaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia, joissa kartoitetaan nykytilaa ja valitaan kartoitusten pohjalta muutama oppilaitoskohtainen kehitystavoite. Kartoitusten tulokset antavat tietoa siitä, minkälaiselle koulutukselle ja tuelle on kouluissa ja oppilaitoksissa tarvetta ja tilausta. Lisäksi suunnitelmat tuovat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymykset koko oppilaitoksen yhteiseen keskusteluun ja sitouttavat kaikki jäsenet konkreettisesti tarttumaan olennaisiin asioihin.

Aloitteessa toivottiin koulujen ja oppilaitosten nimeävän oppijoille aikuisen, jonka puoleen kääntyä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (30.12.2013/1287) neljännessä pykälässä (yhteisöllinen opiskelijahuolto) veloitetaan opiskeluhoollon kaikki toimijat edistämään oppijoiden hyvinvointia ja kodin ja koulun yhteistyötä. Laissa määritellään, että oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista. Peruskouluissa ja oppilaitoksissa tehtävien tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laadinnassa oppilaitokset nimeävät keskuudestaan vähintään yhden aikuisen, joka koordinoi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä. Tämä opettaja toimii myös sateenkaarinuorille aikuisena, jonka puoleen voi kääntyä. Nimetyin aikuisen lisäksi opetushenkilöstölle korostetaan, että tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on jokaisen tehtävä. Sateenkaarinuoret ovat tuoneet esiin kohtaavansa paljon tahatonta, tietämättömyydestä johtuvaa syrjintää ja häirintää. Näihin haasteisiin vastaamiseksi toimialalla suunnitellaan opettajille koulutuksia vuoden 2020 aikana toteutettavaksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä tilojen suunnittelussa kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Toimialat ovat laatineet yhteistyössä vuonna 2018 ohjeistuksen koulujen ja oppilaitosten tilojen suunnitteluun ja yhteistyötä jatketaan uusien koulusuunniteluohjeiden laatimisessa. Kouluille ja oppilaitoksille jaetussa ohjeistuksessa todetaan, että wc-tilat tulisi merkitä tarpeiden mukaan joko kaikki sukupuolineutraaleiksi tai sitten 1/3 tytöille, 1/3 pojille ja 1/3 sukupuolineutraaliksi tiloiksi. Lisäksi ohjeistuksen mukaan kouluista ja oppilaitoksista tulisi löytää 2–4 isompaa ja 1–2 pienempää suihkutilaa, joita ei merkitä sukupuolisymbolein. Suihkutilojen tilasuunnittelussa pyritään huomioimaan suihkujen sijoittaminen niin, että tilaan syntyy omia suihkunurkkauksia. Mikäli tarvetta on, suihkutiloihin voidaan lisätä puoliseiniä tuomaan lisää yksityisyyden suojaa. Toimialalla tarkistetaan ohjeis-

24.08.2020

Asia/11

tuksen saavutettavuus kaikissa yksiköissä ja varmistetaan, että oppilaitokset toimivat ohjeistuksen mukaisesti.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on syntynyt toimivia käytänteitä ja ratkaisuja sateenkaarinuorten tarpeiden ja toiveiden pohjalta. Esimerkiksi Stadin ammatti- ja aikuisopistossa opiskelijat ovat nostaneet esiin sukupuolisensitiivisen toiminnan merkityksen. Oppilaitoksessa on luovuttu nimenhuudosta uusien opiskelijoiden vastaanottamisessa, jottei oppijoita kutsuta ensitapaamisessa väärällä nimellä. Lisäksi opiskelijoille on järjestetty paneelikeskusteluja ja opettajille työpajoja tasa-arvoon, segregaatioon ja moninaisuuteen liittyen. Näitä toimivia käytänteitä jaetaan toimialalajuisesti ja otetaan muillakin asteilla käyttöön.

Lisätiedot

Heidi Halkilahti, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 22889
heidi.halkilahti(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 28.01.2020 § 17

HEL 2019-011602 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää aloitetta kannatettavana. Helsingin nuorisopalvelut jatkavat sateenkaarevan nuorisotyön toteuttamista ja edelleen kehittämistä, henkilökunnan tietoisuuden ja osaamisen kehittämistä sekä sateenkaarevien nuorten vaikuttamismahdollisuuksien eteenpäinviemistä yhdessä kumppaneiden kanssa. Tähän työhön on varauduttu toimialan nykyisessä talousarviossa.

Sateenkaareva työ Helsingin kaupungin nuorisopalveluissa ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Nuorisopalveluiden näkökulmasta aloite sateenkaarevan nuorisotyön edelleen kehittämisestä on tärkeä. Sateenkaarevien nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi nuorisotyöllä on tehtävänsä, joka on tunnustettu: Helsingin kaupungin nuorisopalveluissa on viime vuosina suunnitelmallisesti kehitetty ja toteutettu sateenkaarevaa toimintaa nuorille. Taustana kehittämistyössä on Helsingin nuorisoasiainkeskuksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma vuosille 2014–2017, jossa asetettiin tavoitteita työlle. Esimerkiksi henkilökunnan osaamisen kehittäminen ja sateenkaarevan Happi Pride -tilan avaaminen vuonna 2017 ovat tulosta tästä. Vuosien 2018–2019 kehittämishankkeen jälkeen perustettiin myös sateenkaarevaa työtä päätoimisesti tekevä nuorisotyöntekijän vakanssi. Sateenkaareville nuorille turvallisia tiloja ja toimintaa kehite-

tään yhdessä kaupungin sisäisten kumppaneiden sekä yhteistyökumppaneiden, kuten Helsinki Pride -yhteisö ry:n ja Sirkus Magenta ry:n kanssa. Toimintaa sateenkaarinuorille toteutetaan niin suomeksi, ruotsiksi kuin englanniksi ja viestinnässä pyritään huomioimaan monikielisyys.

Monipuolista, matalankynnyksen vertaistoimintaa on järjestetty viikoittain eri ikäryhmille. Kerran viikossa on ollut tapaamisia 13–17-, 16–25- ja 18–25-vuotiaille. Viikoittaisia tapaamisia näiden lisäksi järjestetään myös erilaisilla painotuksilla kuten UngPride-iltoja, Sateenkaarisirkusta ja Gaymers' nightia. UngPride-illat ovat suunnattu ruotsinkielisille 13–25-vuotiaille sateenkaarinuorille. Sateenkaarisirkus tarjoaa mahdollisuuden liikkua ja harrastaa sirkusta matalalla kynnyksellä, turvallisessa ympäristössä. Sateenkaarisirkusta 13–25-vuotiaille ovat toteuttamassa Sirkus Magenta ry yhteistyössä sateenkaarevan nuorisotyön kanssa. Gaymers' night kokoaa 16–25-vuotiaita seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvia avoimiin peli-iltoihin PC-, konsoli- ja lautapelien parissa kerran viikossa Pelikeskus Scoressa Oulunkylässä.

Toimintakeskus Hapen toiminnan päätyttyä loppuvuonna 2019, Happi Pridessä toteutettu sateenkaareva toiminta jatkaa Ungdomsgård Drumsössä Lauttasaaressa. Työntekijät ovat tutustuneet nuorten kanssa uuteen tilaan yhdessä etukäteen ja toiminta jatkuu siellä vuoden 2020 tammikuun alussa. Lauttasaaressa sijaitseva tila on väistötila, josta sateenkaareva toiminta siirtyy pysyvään tilaan Rikhardinkadulle kesän–syksyn 2020 aikana.

Nuorisopalveluiden sateenkaareva toiminta on 13–29-vuotiaille seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville ja sateenkaarevia pohjiville nuorille. Ungdomsgård Drumsön sateenkaarevassa kohtaamis- ja oleskelutilassa nuoret voivat nauttia kupillisen kuumaa, jutella ja pelaila, olla rennosti mukavassa seurassa tai osallistua ohjattuun teemalliseen toimintaan. Joka toisena maanantaina on tarjolla kaksikielinen tapaaminen 18–29-vuotiaille (alkaen 13.1.), keskiviikkoisin on ilta 16–25-vuotiaille (8.1.20 alkaen), torstaisin kokoontuu ruotsinkielinen UngPride 13–25-vuotiaille (alkaen 9.1.) ja joka toinen perjantai on ilta 13–17-vuotiaille (alkaen 10.1.). Gaymers' night jatkaa toimintaansa kerran viikossa 16–25-vuotiaille nuorille peli-illoissa. Lisäksi sateenkaarevaa toimintaa toteutetaan vuonna 2020 eri alueilla, kuten Vesalassa, Malmilla ja Vuosaaressa. Kesällä sateenkaareva nuorisotyö osallistuu Helsinki Pride- yhteisö ry:n järjestämään Pride-viikkoon, toteuttamalla monipuolista ohjelmaa osana Nuorten Pride-viikkoa. Monipuolinen ja eri alueilla toteutettava toiminta mahdollistaa nuorten osallistumista myös lähellä omaa asuinpaikkaa.

Nuorisopalvelut toteuttaa sateenkaarevaa nuorisotyötä yhteistyössä erityisesti kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa. Nuoria ohjataan sateenkaarevaan nuorisotyöhön esimerkiksi kouluista kuraattorien ja psykologien toimesta. Nuorten kanssa toimivia ammattilaisia myös konsultoidaan ja ollaan mukana koulujen ja oppilaitosten tapahtumissa. Sosiaali- ja terveystoimialoihin sekä muihin kaupungin ja järjestöjen palveluihin tehdään palveluohjausta.

Sateenkaarevien nuorten kuuleminen

Nuorisopalveluiden sateenkaarevassa työssä ohjataan ja kannustetaan nuoria osallistumaan ja vaikuttamaan monin tavoin. Happi Pridessä mukana olevat nuoret ovat jakaneet tietoa sateenkaarevien nuorten hyvinvoinnista, heidän toiveistaan ja tarpeistaan nuorisotyöntekijöille, Helsingin nuorisoneuvostolle sekä mm. kaupungin valtuutetuille sekä muille vaikuttajille. Nuoret ovat saaneet nuorisotyöntekijöiltä tukea vaikuttamistoimintaan nuorten esiin nostamisessa asioissa. Nuoret ovat olleet suunnittelemassa ja toteuttamassa sateenkaariaiheista Normiton-podcastia yhteistyössä Signaalimedian kanssa. Nuorten äänen kuulumiseksi tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä edelleen nuorisoneuvoston sekä Nuorten ääni-toimituksen kanssa em. asioihin vaikuttamisessa. Myös toiminta vuosittaisen Nuorten Pride-viikon aikana mahdollistaa nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Nuorisopalvelut myös seuraa sateenkaarevien nuorten elinoloihin liittyvää tutkimusta ja hyödyntää tietoa nuorisotyön kehittämisessä.

Vaikuttamisesta kiinnostuneita nuoria ohjataan myös muun vaikuttamisen pariin. Happi Priden nuoria on mukana Setan nuorisotoimikunnassa ja heitä tuetaan ja heille tarjotaan mahdollisuuksia saada äänensä kuuluviin ja vuoropuheluun päätöksenteossa. Esimerkiksi UngPriden aktiivinuoret ovat tehneet aloitteen sateenkaarevasta tilasta vuonna 2017.

Sateenkaareville nuorille turvallisempia tiloja

Sateenkaareville nuorille turvalliset wc-tilat ja laajemminkin jokaisen nuoren turvallisen osallistumisen mahdollistavat tilat ovat keskeinen kehittämisen kohde nuorisotyössä. Turvallisempien tilojen toteuttaminen vaatii teknisten ratkaisujen, kuten esimerkiksi ilman sukupuolimerkintää olevien ja erillisten wc-tilojen, järjestämistä. Lisäksi tarvitaan henkilökunnan tietoisuutta turvallisten tilojen rakentamisesta; yhteistä keskustelua siitä, kuinka pyritään lisäämään inklusiota ja pystytään huomioimaan kaikkien käyttäjien tarpeita paremmin - mitä jokaiselle nuorelle turvallinen tila tarkoittaa.

Nuorisopalveluissa on jo nuorisoasiainkeskuksen yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelmaan liittyvässä kartoituksessa vuonna 2013 nousut nuoriso-ohjaajien tarve osaamisen kehittämiseen sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien nuorten kohtaamisesta ja sateenkaarevasta nuorisotyöstä. Osaamisen kehittämistä on toteutettu niin koulutuksin kuin vertaisoppimista hyödyntäen. Kouluttajina ovat olleet mm. SETA ry:n, Helsinki Pride -yhteisö ry:n (aiemmin HeSeta ry) ja Sirkus Magenta ry sekä nuorisopalveluiden omat sateenkaarevassa työssä pidempään toimineet työntekijät.

Henkilökunnan osaamisen kehittämiseksi on käynnistetty vuonna 2019 yhteensä seitsemälle nuorisotyöyksiköille eli noin kolmasosalle yksiköistä perehdytystä ja koulutusta sateenkaarevasta nuorisotyöstä. Toiminnallisissa koulutuksissa hyödynnetään sosiaalisen sirkuksen menetelmiä, sateenkaarevan nuorisotyön kohderyhmän tuntemusta ja nuorten omia kokemuksia. Koulutukset toteuttaa Sirkus Magenta ry ja Helsingin kaupungin sateenkaareva nuorisotyö. Koulutuksia pyritään jatkamaan vuonna 2020 jatkokoulutuksella jo mukana olleiden seitsemän nuorisotyöyksikön henkilökunnalle sekä uusille nuorisotyöyksiköille peruskoulutuksena. Lisäksi järjestetään räätälöity peruskoulutus asiantuntijoille ja johtoryhmälle. Työyhteisöjen yhteiset koulutukset antavat hyvän pohjan sateenkaarinuorten kohtaamiselle sekä turvallisempien tilojen luomiselle.

Nuorisopalveluissa tehdään selvitys nuorisotilojen sateenkaareville nuorille sopivista wc-tiloista keväällä 2020 ja arvioidaan sen pohjalta jatkotoimenpiteet.

Käsittely

28.01.2020 Ehdotuksen mukaan

Palautusehdotus:

Mika Ebeling: Lautakunta päättää palauttaa vastauksen uudelleen valmisteltavaksi siten, että vastauksessa tunnistetaan se, mitä negatiivisia vaikutuksia SETAn toiminnalla on ihmisten kokeman sukupuolidysforian määrään ja siitä vapautumiseen ja miten keskuudessamme on kasvava määrä ihmisiä, jotka ovat SETAan luottaen aiheuttaneet korjaamatonta vahinkoa keholleen.

Mika Ebelingin palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Mika Ebeling jätti asiaan eriävän mielipiteen seuraavilla perusteluilla:

Suurin osa sukupuolidysforiasta kärsivistä lapsista vapautuu dysforiasta puberteetin myötä. Siksi ns. blokkerihoitojen ajaminen on omiaan jumittamaan nuoria tähän ongelmaan, jonka puberteetti hoitaisi valtae-

24.08.2020

nemmistöltä pois. Kaupungin tulee tunnistaa, miten ongelmallista on tehdä yhteistyötä SETAn kanssa, joka pyrki ajamaan blokkerihoitoja. SETAn kritiikiton myötäily on kaupungille turmiollista ja varsin todennäköisesti johtaa siihen, että moni ihminen joutuu elämään loppuelämänsä lääkeriippuvuudessa ja hormonihoitoon tuottamassa terveysriskissä. Pahimmassa tapauksessa esimurrosiässä tehdyt päätökset saattavat johtaa hyvin nuorena tapahtuvaan sterilisaatioon. Huomattava osa dysforiaa kokevista nuorista kuuluu haavoittuviin ryhmiin, heillä on autismia, mielenterveysongelmia, syömishäiriöitä ja sosiaalisia ongelmia. Viranomaisten tulisi tehdä kaikkensa ehkäistäkseen dysforiaa. Dysforiaa ei tule pitää normaalina asiana, jota opetustoimi rohkaisee. Tulisi kuulla myös niitä ihmisiä, jotka kokevat joutuneensa SETAn harhaanjohtamiksi ja jotka nyt katuvat niitä peruuttamattomia päätöksiä, joita silloin tekivät.

14.01.2020 Pöydälle

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Sini Perho, suunnittelija, puhelin: 310 71596
sini.perho(a)hel.fi